

Przedmiot: Terapia zajęciowa osób starszych

I. Informacje ogólne

Jednostka organizacyjna	Wydział Rehabilitacji Zakład Terapii Zajęciowej Kierownik: dr Grzegorz Bednarczuk
Nazwa przedmiotu	Terapia zajęciowa osób starszych
Kod przedmiotu	TZ-I-40
Język wykładowy	polski
Rodzaj kształcenia (obowiązkowy/fakultatywny)	Obowiązkowy
Poziom kształcenia (np. pierwszego lub drugiego stopnia)	I stopnia
Rok studiów	II
Semestr	III
Liczba punktów ECTS	5 ECTS w-30 godzin; ćw. 45 godz.; samokształcenie -50 godz.
Imiona i nazwiska wykładowców	dr Anna Dąbrowska-Zimakowska anna.zimakowska@awf.edu.pl
Program (programy) studiów, w którym realizowany jest przedmiot	Terapia zajęciowa
Sposób realizacji zajęć (stacjonarny, uczenie się na odległość)	stacjonarny

II. Informacje szczegółowe

Cele przedmiotu

C1	Zapoznanie studentów z działalnością terapeutów zajęciowych, umiejętnościami i kompetencjami wymaganymi w pracy z osobami starszymi.
C2	Przygotowanie do podjęcia pracy w charakterze terapeuty zajęciowego z osobami starszymi w zakresie oceny, doboru metod pracy i interwencji, ewaluacji (proces terapii).
C3	Przygotowanie do promowania zdrowia i aktywności osób starszych we wszystkich obszarach zajęć i w różnych środowiskach.

Efekty uczenia się

Efekt uczenia się	Treść efektu kształcenia dla przedmiotu	Odniesienie do celów	Odniesienie do charakterystyk II stopnia PRK
Wiedza			
<p>K_W05 Zna najczęściej stosowane metody określania stanu zdrowia biopsychospołecznego i zasady postępowania się klasyfikacją ICF; zna klasyfikacje chorób i fazy przebiegu choroby.</p>	<p>1. Rozumie sposób analizy stanu zdrowia i funkcjonowania osoby starszej; dostrzega powiązanie stanu funkcjonalnego z aktywnościami i uczestnictwem osoby starszej, której stan zdrowia, kondycja lub sytuacja życiowa ulega zmianom.</p>	C1,C2,C3	P6S_WK
<p>K_W07 Zna przebieg rozwoju człowieka od okresu dzieciństwa do późnej dorosłości i rozumie rozwojowe uwarunkowania chorób wieku dziecięcego oraz specyfikę występowania i przebiegu chorób wieku podeszłego.</p>	<p>1. Zna główne zajęcia i role życiowe cechujące okres późnej dorosłości; 2. Zna postawy i reakcje osób w okresie późnej dorosłości wobec starzenia się i potrafi analizować je na potrzeby terapii zajęciowej. 3. Rozumie różnice między starzeniem się fizjologicznym i patologicznym oraz ich wpływ na funkcjonowanie osoby i jej zajęcia. 4. Zna choroby charakterystyczne dla okresu późnej dorosłości, charakteryzuje wielkie problemy geriatryczne oraz ich konsekwencje psychospołeczne i zajęciowe.</p>	C1,C2,C3	P6S_WG
<p>K_W18 Zna w podstawowym zakresie specyfikę, etiologię oraz metody terapii wybranych zaburzeń z psychologii klinicznej i psychiatrii człowieka dorosłego i dziecka.</p>	<p>1. Zna w podstawowym zakresie specyfikę, etiologię oraz metody terapii zaburzeń emocjonalnych oraz zaburzeń neuropoznawczych i ich specyfikę dla okresu starzenia się. 2. Zna interwencje terapeutyczne mające zastosowanie w gerontologicznej terapii zajęciowej.</p>	C1 C2 C3	P6S_WK
<p>K_W31 Posiada wiedzę dotyczącą teoretycznych podstaw terapii zajęciowej, szczególnie w odniesieniu do rodzajów zajęć i ich związków ze zdrowiem, celów podejmowanych aktywności oraz złożonych interakcji zachodzących pomiędzy osobą, środowiskiem i zajęciem.</p>	<p>1. Analizuje obszary zajęć i ich związek ze zdrowiem, dobrostanem i jakością życia osób starszych. 2. Zna metody diagnozy potrzeb zajęciowych osób starszych wysoko funkcjonujących i osób doświadczających . 3. Zna zasady tworzenia profilu zajęciowego uwzględniającego transakcję między osobą, zajęciem i środowiskiem oraz potrafi wskazać potencjał i trudności w obszarze zajęć. 4. Rozumie zjawisko niesprawiedliwości zajęciowej wobec osób starszych, wyjaśnia pojęcie ageizmu i zna sposoby przeciwdziałania jemu.</p>	C1 C2	P6S_WK
<p>K_W34 Zna i rozumie wpływ</p>	<p>1. Zna zasady adaptacji środowiskowych, zna różne rodzaje urządzeń wspomagających niezbędnych do</p>		

otoczenia człowieka na podejmowane przez niego zajęcia. Posiada wiedzę o możliwościach dostosowywania środowiska i zasadach ergonomii.	poprawy niezależnego funkcjonowania i poprawy jakości życia.		
K_W37 Zna zasady współpracy w ramach systemu ochrony zdrowia, pomocy i wsparcia społecznego.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zna zasady współpracy w ramach systemu ochrony zdrowia, pomocy i wsparcia społecznego osób starszych. 2. Zna miejsca pracy terapeuty zajęciowego z osobami starszymi; zna zadania, role i kompetencje terapeutów pracujących z osobami starszymi. 	C1,C2,C3	P6S_WK
Umiejętności			
K_U02 Potrafi rozpoznawać wpływ zaburzeń rozwojowych, chorób przewlekłych i stanów pourazowych na występowanie zaburzeń funkcjonalnych, niepełnosprawności oraz na uczestnictwo w życiu społecznym.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Potrafi dokonać oceny wpływu czynników zdrowotnych i dysfunkcji na uczestnictwo w życiu społecznym i potrafi zaplanować interwencje terapeutyczne. 2. Zna różne metody oceny (wywiad, narzędzia, obserwacja). 3. Zna sposób postępowania w prowadzeniu całościowej oceny geriatrycznej. 	C1,C2,C3	P6S_UW
K_U05 Potrafi charakteryzować wybrane dziedziny aktywności człowieka, jakimi są: kultura, czas wolny, rekreacja, aktywność społeczna i obywatelska, organizacje pozarządowe, wolontariat. K_U15 Potrafi analizować czynności życia codziennego, edukacji i pracy oraz czasu wolnego celem lokalizacji i opisu deficytów oraz potencjałów.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Potrafi opracować profil zajęciowy uwzględniający aktywność osoby starszej w kontekście korzystania z kultury, spędzania czasu wolnego, rekreacji, partycypacji społecznej i obywatelskiej, organizacji pozarządowych i wolontariatu. 2. Potrafi omówić równowagę zajęciową i jej związek ze stanem zdrowia, niepełnosprawnością, trudną życiową; przedstawia jej konsekwencje zdrowotne. 	C1, C2, C3	P6S_UW
K_U10 Potrafi porozumiewać się i współpracować z osobami (...)z osobami z ograniczeniami w funkcjonowaniu, (...) przy użyciu różnych technik	<ol style="list-style-type: none"> 1. Potrafi komunikować się z osobami z zaburzeniami neuropoznawczymi stosując właściwe techniki. 2. Przejawia szacunek wobec godności i autonomii osób z poważnymi ograniczeniami funkcjonalnymi. 		

komunikacji interpersonalnej.			
KU_12 Potrafi stosować terapię zajęciową w pracy z osobami zdrowymi oraz z osobami z różnymi dysfunkcjami, jako narzędzie szeroko rozumianej prewencji, rehabilitacji i podnoszenia jakości życia, oraz dla uzyskiwania skutecznego funkcjonowania w społeczeństwie.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Potrafi zaprojektować działania przeciwdziałające ageizmowi. 2. Potrafi stosować metody z obszaru promocji zdrowia osób starszych. 3. Potrafi zaplanować działania prewencyjne w stosunku do sytuacji osoby starszej. 		P6S_UO
K_U13 Potrafi stosować terapię zajęciową w procesie składającym się z rozpoznania sytuacji klienta, badania, identyfikacji potrzeb stosowania terapii zajęciowej, negocjowania i formułowania celów działania, planowania i wdrażania interwencji oraz oceny wyników.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Potrafi zaplanować i przeprowadzić ocenę stosując narzędzia przewidziane dla terapeutów zajęciowych pracujących w gerontologii uwzględniając podejścia do oceny i modele. 2. Potrafi zaplanować różne kategorie interwencji z uwzględnieniem ram odniesienia i profesjonalnego wnioskowania. 	C1,C2,C3	P6S_UO
K_U17 Potrafi rozpoznać problem wymagający interwencji terapeuty zajęciowego, zaplanować terapię zajęciową oraz stosować metody terapii zajęciowej w pracy indywidualnej oraz grupowej.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Potrafi rozpoznać problem osoby starszej wymagający interwencji terapeuty zajęciowego, zaplanować terapię zajęciową oraz stosować metody terapii zajęciowej w pracy indywidualnej.. 	C1,C2,C3	P6S_UW P6S_UO
K_U19 Potrafi stosować modele, metody i techniki terapii zajęciowej do pracy z różnymi osobami i grupami społecznymi, w tym dziećmi, młodzieżą, osobami dorosłymi, osobami w podeszłym wieku(...)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Stosuje odpowiednie modele, metody i techniki terapii zajęciowej do pracy z osobami starszymi. 	C1,C2,C3	P6S_UW P6S_UO
K_U23 Potrafi stosować aktywności codzienne dla odbudowy funkcji lub	<ol style="list-style-type: none"> 1. W pracy z osobami starszymi stosuje podejście oddolne i odgórne. 		

uzyskania nowych sposobów działania, wykorzystując adaptacyjny i twórczy potencjał osoby.			
K_U27 Potrafi być rzecznikiem praw i potrzeb osób i grup społecznych, współpracować, konsultować, koordynować, projektować programy interwencji i adaptować środowisko, uczyć i kształcić, podawać zalecenia, nadzorować, edukować i wspierać zaangażowanie klienta.	1. Jest przygotowany aby być rzecznikiem praw i potrzeb osób starszych, współpracować, konsultować, koordynować, projektować programy interwencji i adaptować środowisko, uczyć i kształcić, podawać zalecenia, nadzorować, edukować i wspierać zaangażowanie klienta.	C1,C2,C3	P6S_UW
K_U29 Potrafi współpracować z innymi specjalistami, zwłaszcza z lekarzami, fizjoterapeutami, pedagogami i psychologami na etapach oceny i diagnozy, przygotowania i realizacji działań oraz ewaluacji(...).	1. Potrafi współpracować z innymi specjalistami na rzecz potrzeb klienta.	1 C2 C3	P6S_UK
K_U41 Potrafi stosować strategie promujące usługi terapii zajęciowej na poziomie społeczności lokalnej i w odniesieniu do lokalnych potrzeb zdrowotnych i społecznych.	1. Bierze udział w działaniach na rzecz osób starszych; potrafi stworzyć projekt skierowany do osób starszych lub do innych grup współdziałających z osobami starszymi.	C1 C2 C3	P6S_UK
Kompetencje społeczne			
K_P01 Postrzega osoby holistycznie - ich potrzeby fizyczne, psychiczne i duchowe traktuje jako jedność.	1. Spostrzega klienta i jego rodzinę holistycznie - ich potrzeby fizyczne, psychiczne i duchowe traktuje jako jedność.	C1, C2, C3	P6S_KK
K_P02 Szanuje indywidualne różnice, poglądy, zwyczaje i ich wpływ na aktywność życiową osoby.	1. Szanuje indywidualne różnice, poglądy, zwyczaje i ich wpływ na aktywność życiową osoby oraz różnice wynikające z przekazu międzypokoleniowego. 2. Respektuje granice w pracy z osobami różnymi problemami funkcjonalnymi.	C1, C2, C3	P6S_KO
K_P05 W sposób profesjonalny buduje relacje z osobą zdrową lub chorą, z jej środowiskiem społecznym,	1. W sposób profesjonalny buduje relacje z klientem, z jego środowiskiem społecznym, rodziną i najbliższym otoczeniem.	C1,C2,C3	P6S_KR

rodziną i najbliższym otoczeniem. Stosuje TZ zgodnie z zasadami praktyki nakierowanej na potrzeby osoby (...)			
---	--	--	--

Treści programowe

Treści programowe	Tytuł wykładu, seminarium, ćwiczeń	Odniesienie do efektów uczenia się	Odniesienie do celów przedmiotu
Wykłady			
TP1	Zajęcia wprowadzające w tematykę przedmiotu, przebieg i zasady zaliczenia. Starość i starzenie się jako zjawisko i proces. Teorie starzenia się. Biologiczne, funkcjonalne i psychospołeczne uwarunkowania starzenia się.	K_W07/1,2	C1 C2 C3
TP2	Teorie przystosowania się do starości. Proaktywne zachowania adaptacyjne. Postawy wobec starzenia się. Jakość życia osób starszych i jej indykatory. Zjawisko ageizmu i metody przeciwdziałania mu.	K_W07/1,2 KW_31/1, K_W37/1	C1 C2 C3
TP3	Zasady terapii zajęciowej przyjaznej osobom starszych. Kompetencje terapeuty zajęciowego pracującego z osobami starszymi. Miejsca pracy terapeuty zajęciowego. Miejsca wsparcia, terapii i rozwoju skierowane do osób starszych.	K_W31/1 K_W37/1,2	C1 C2 C3
TP4	Fizjologiczne starzenie się oddziaływania terapii zajęciowej. Proaktywne starzenie się. Promocja zdrowia osób starszych a terapia zajęciowa.	K_W07/3 K_W31/1,	C1 C2 C3
TP5	Kliniczne aspekty starzenia się. Wielkie problemy geriatryczne i rola terapii zajęciowej w prewencji i leczeniu.	K_W07/4	C1 C2 C3
TP6	Całościowa ocena geriatryczna. Ocena w terapii zajęciowej. Wywiad, narzędzia kwestionariuszowe, testy funkcjonalne. Zasady prowadzenia obserwacji. Zastosowanie klasyfikacji ICF. Ocena w podejściu oddolnym i odgórnym.	K_W05/1 K_W31/2	C1 C2 C3
TP7	Interwencje w gerontologicznej terapii zajęciowej – przegląd i zastosowanie.	K_W18/1,2 K_W31/3	C1 C2 C3
TP8	Instytucjonalna terapia zajęciowa – ograniczenia i możliwości.	K_W31/2 K_W37/1,4 K_U29/1 K_P01/1	C1 C2 C3
TP9	Terapia zajęciowa w środowisku domowym osoby starszej. Współpraca z rodziną.	K_W18/1,2 K_W31/3 K_W34/1 K_P01/1	C1 C2 C3
TP10	Kliniczne aspekty starzenia się. Wpływ zaburzeń na uczestnictwo w zajęciach. Zastosowanie klasyfikacji ICF.	K_W05/1, K_W07/1, KW_30/1, K_W33/1	C1 C2 C3
TP 11	Terapia zajęciowa skoncentrowana na potrzebach osób z zaburzeniami neuropoznawczymi w różnych stadiach zaburzeń. Komunikowanie się, metody diagnozy, interwencje dotyczące osoby, zajęcia i środowiska.	K_W07/4 K_W18/1	C1 C2 C3
TP12-15	Terapia zajęciowa osób z problemami somatycznymi – diagnozowana potrzeby tz, interwencje.	K_W05/1, K_W07/1, KW_30/1, K_W33/1	C1 C2 C3

Ćwiczenia			
TP16	Postawy osób młodych wobec starzenia się i warsztaty uwrażliwiające.	K_P01/1, K_P02/1, K_P05/1	C1 C2 C3
TP17	Terapeuta zajęciowy jako rzecznik osób w okresie późnej dorosłości. Działania przeciwko ageizmowi. Interwencje w pracy z osobami starszymi. Interwencje ukierunkowane na osobę, na zajęcie, na środowisko. Zarządzanie, edukacja, wsparcie, promocja, rzecznictwo, podtrzymywanie, adaptacje.	K_U12/1 K_U27/1	C1 C2 C3
TP18	Wizyta studyjna w centrum aktywizacji międzypokoleniowej.	K_U02/1 K_U12/2 K_U29/1	C1 C2 C3
TP19	Wizyta studyjna w Domu Pomocy Społecznej.	K_U02/1 K_U12/2,3 K_U29/1	C1 C2 C3
TP20-23	Terapeuta zajęciowy wobec problemów natury społecznej i prawnej doświadczanych przez osoby starsze. Planowanie terapii zajęciowej wobec osób w trudnym położeniu. Studium przypadku, praca w grupach.	K_U02/1,2,3 K_U05/1,2 K_U10/1, K_U12/3 K_U13/1,2 K_U15/1,2 K_U19/1 K_U23/1 K_U41/1 K_P01/1	C1 C2 C3
Zajęcia kliniczne			
TP24-TP30	Specyfika problemów demencyjnych u osób starszych. Kontakt diagnostyczny, kontakt terapeutyczny. Współpraca z rodziną. Kliniczne problemy terapii zajęciowej w geriatricznej w placówkach. Relacja terapeutyczna z osobami z problemami demencyjnymi, zaburzeniami neurologicznymi, problemami natury społecznej. Uczestnictwo w ocenie i doborze interwencji w stosunku do osób z zaburzeniami neuropoznawczymi emocjonalnymi.	K_W07/1 K_U02/1,2,3 K_U05/1,2 K_U10/1, K_U12/3 K_U13/1,2 K_U15/1,2 K_U17/1 K_U19/1 K_U23/1 K_U41/1 K_P01/1 K_P02/1,2 K_P05/1	C1 C2 C3
Planowane formy/działania/metody dydaktyczne			
Treści programowe	Metoda dydaktyczna	Odniesienie do efektów uczenia się	
TP1- TP15	Wykład informacyjny, wykład problemowy, wykład konwersatoryjny, dyskusja dydaktyczna	K_W05/1, K_W07/1-4, KW_18/1,2, K_W31/1-4, K_W34/1 K_W37/1,2	
TP16-TP23	praca w grupach, studium osoby, elementy dramy, scenki, dyskusja, prace pisemne	K_U02/1,2,3 K_U05/1,2 K_U10/1, K_U12/3 K_U13/1,2 K_U15/1,2 K_U17/1 K_U19/1 K_U23/1 K_P01/1 K_P02/1,2 K_P05/1	

TP31-TP45	Relacja terapeutyczna z osobami starszymi w placówkach	K K_U02/1,2,3 K_U05/1,2 K_U10/1, K_U12/3 K_U13/1,2 K_U15/1,2 K_U17/1 K_U19/1 K_U23/1 K_P01/1 K_P02/1,2 K_P05/1
Środki dydaktyczne ✓ Komputer Rzutnik multimedialny		
Metody i kryteria oceniania		
Efekt uczenia się dla przedmiotu według standardu	Treści programowe	Typy / Metody ocenijące D – oceniane diagnostyczne, F- ocenie formujące, P – ocenianie podsumowujące * lub wybór z załączonej listy walidacji wyników
K_W05/1, K_W07/1-4, KW_18/1,2, K_W31/1-4, K_W34/1 K_W37/1,2 K_U02/1,2,3 K_U05/1,2 K_U10/1, K_U12/3 K_U13/1,2 K_U15/1,2 K_U17/1 K_U19/1 K_U23/1 K_P01/1 K_P02/1,2 K_P05/1	TP1- TP30	Egzamin pisemny
K_U02/1,2,3 K_U05/1,2 K_U10/1, K_U12/3 K_U13/1,2 K_U15/1,2 K_U17/1 K_U19/1 K_U23/1 K_P01/1 K_P02/1,2 K_P05/1	TP16-TP30	D – oceniane diagnostyczne Studium osoby, raporty z przebiegu spotkań
Zalecana lista lektur lub lektury obowiązkowe		
<p>Literatura obowiązkowa:</p> <p>Janus E. i wsp. (2017) Terapia zajęciowa w geriatric. Warszawa: PZWL</p> <p>Misiołek A. i wsp. (2019). Współczesna terapia zajęciowa. Warszawa: PZWL.</p> <p>Atwal A., McIntyre A. (2013). Occupational therapy and older people (roz.8,9). Willey-Blackwell</p> <p>Brzezińska M. (2011). Proaktywna starość. Warszawa: Diffin SA.</p> <p>Literatura uzupełniająca:</p> <p>Hill R.D. (2009). Pozytywne starzenie się. Młodzi duchem w jesieni życia. Warszawa: Laurum.</p> <p>Studen S. (2011). Psychologia starzenia się i starości. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.</p> <p>Hansen M.V. i Linkletter A. (2007). Najlepsza reszta życia. Poznań: WPPD W Drodze.</p> <p>Cytowicz-Karpilowska W., Kazimierska B., Cytowicz A. (2009). Postępowanie usprawniające w geriatric. Warszawa.</p> <p>Stuart-Hamilton I. (2006). Psychologia starzenia się. Poznań: Wydawnictwo Zysk i S-ka.</p> <p>Kuchcińska M. (2004). Zdrowie człowieka i jego edukacja gerontologiczna. Bydgoszcz: Akademia Bydgoska.</p> <p>Leszczyńska-Rejchert A. (2006). Człowiek starszy i jego wspomaganie – w stronę pedagogiki starości. Wyd. UWM.</p> <p>Twardowska- Rajewska J. (2007). Senior w domu. Opieka długoterminowa nad niesprawnym seniorem. Poznań: UAM.</p>		

Punkty ECTS (1 pkt - 25 godz. pracy studenta)

RODZAJ ZAJĘĆ	GODZINY
Godziny kontaktowe	75
Przygotowanie do zajęć	10
Przygotowanie scenariuszy do zajęć klinicznych	10
Zapoznanie się ze wskazaną literaturą	5
Przygotowanie studium osoby	10
Przygotowanie raportu	5
Przygotowanie do egzaminu	10
Razem = 125 godz. = 5 ECTS	